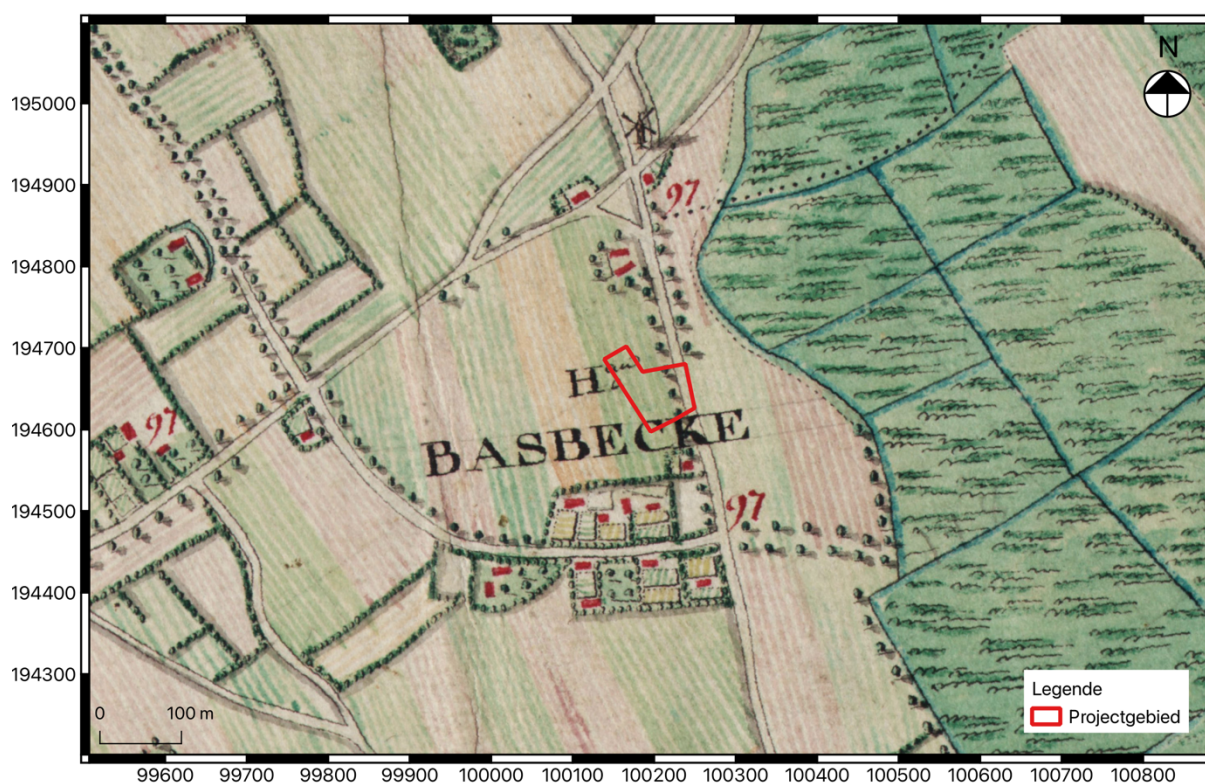

Archeologienota: De geplande verkaveling aan de Mariakerksesteenweg 189 te Drongen

Laura Haenen
Leslie Engels
Annelies De Raymaeker

Colofon

Archeologienota: De geplande verkaveling aan de Mariakerksesteenweg 189 te Drongen

Projectleiding:	Annelies De Raymaeker & Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Leslie Engels
Auteurs:	Laura Haenen, Annelies De Raymaeker & Leslie Engels
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bv (tenzij anders vermeld)
Onderliggende kaartlagen:	Nationaal Geografisch instituut (NGI) of Informatie Vlaanderen ('AGIV') (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bv mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

D/2026/12.825/89

Studiebureau Archeologie bv
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85

©2026, Studiebureau Archeologie bv

Inhoudstafel

Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek	2
1.1 Beschrijvend gedeelte	2
1.1.1 Administratieve gegevens	2
1.1.2 Archeologische voorkennis	4
1.1.3 Onderzoeksopdracht	4
1.1.4 Beschrijving geplande werken	5
1.1.5 Werkwijze	9
1.2 Assessmentrapport	9
1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied	9
1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied	14
1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied	20
1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	25
1.2.5 Synthese	25
Hoofdstuk 2 Programma van maatregelen	28
2.1 Administratieve gegevens	28
2.2 Gemotiveerd advies	30
2.3 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem	31
2.3.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen	31
2.3.2 Onderzoeksstrategie, methode en technieken	32
2.3.3 Onderzoekstechnieken	35
2.3.3.1 Landschappelijk bodemonderzoek:	35
2.3.3.2 Verkennend archeologisch booronderzoek	37
2.3.3.3 Waarderend archeologisch booronderzoek	39
2.3.3.4 Proefputten in functie van steentijd artefactensites	40
2.3.3.5 Proefsleuvenonderzoek	41
2.3.4 Voorziene afwijkingen van de Code Goede Praktijk	42

1.1 Beschrijvend gedeelte

Projectcode:	2026 F 137
Aanleiding:	De opgemaakte archeologienota kadert in een geplande omgevingsvergunning (verkaveling) met in totaal een kadastraal oppervlakte van ca. 5859 m ² . Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 3000 m ² of meer bedraagt (Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Leslie Engels OE/ERK/Archeoloog/2020/00004 Studiebureau Archeologie bv OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie:	Gent (Drongen), Mariakerksesteenweg 187 (Fig. 1.1 & Fig. 1.2) Bounding box: punt 1: x=100 139, y=194 597 punt 2: x=100 249, y=194 702 Gent (Drongen), Afdeling: 27, Sectie: C, Percelen: 386T & 391D (Fig. 1.3).
Relevante termen:	Bureauonderzoek, buitengebied, steentijd, metaaltijden, Romeins, militair kampement, nieuwe tijd
Bebouwde zones:	Niet van toepassing.

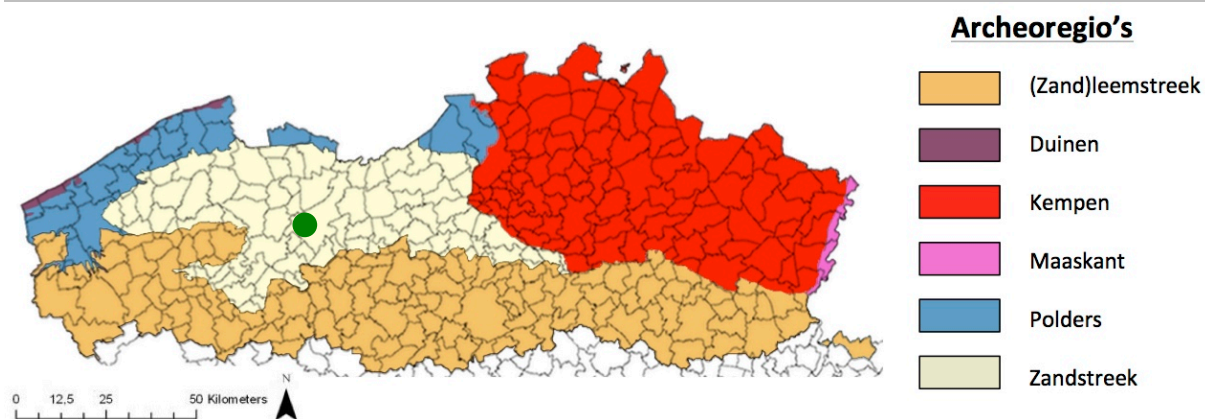

Fig. 1.1: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's.¹

Fig. 1.2: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het projectgebied.

¹ Kaart op basis van <https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

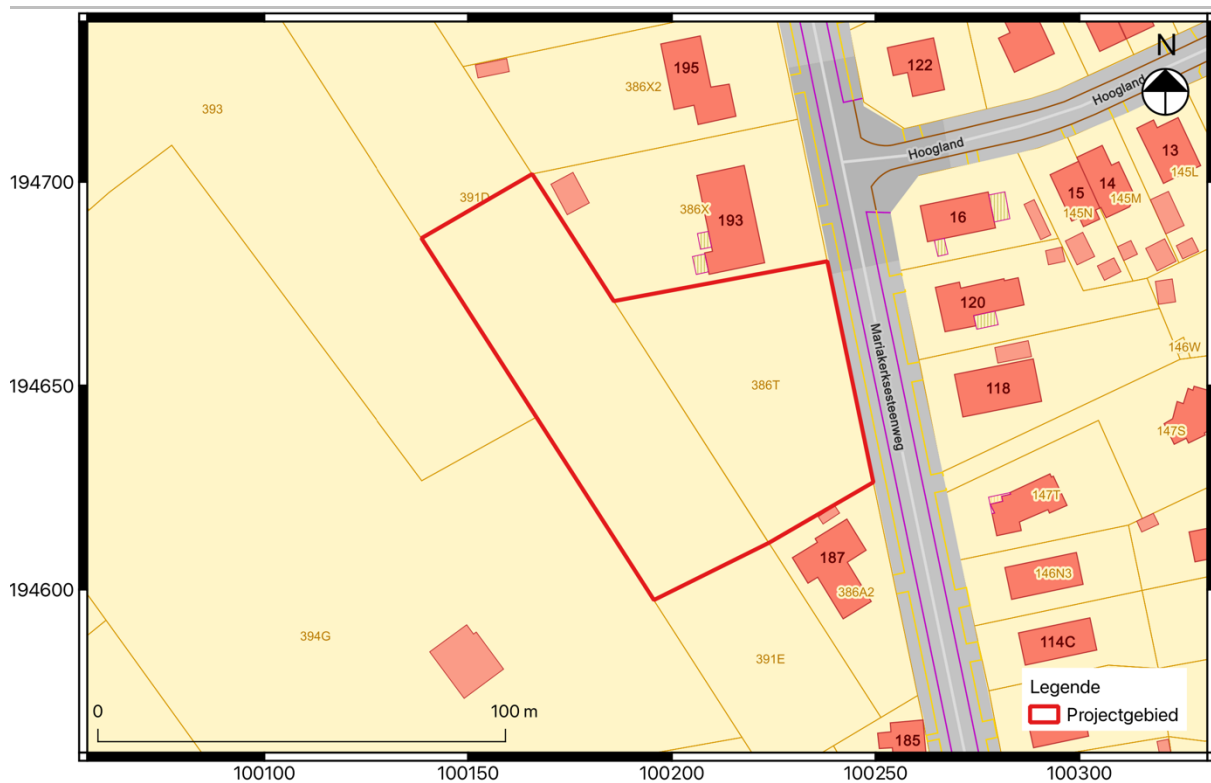

Fig. 1.3: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied.

1.1.2 Archeologische voorkennis

De noordwestelijke hoek van het projectgebied ligt in de zone die op de CAI aangeduid staat als het Frans kampement van het Beleg van Gent (2-13 maart 1678)(CAI 225 562).

1.1.3 Onderzoeksopdracht

Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen.

De Code Goede Praktijk draagt een aantal mogelijke fasen aan, opgedeeld in prospectie zonder ingreep in de bodem (bureaustudie, landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek, veldkartering) en prospectie met ingreep in de bodem (verkennend archeologisch booronderzoek, waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten, proefputten in functie van steentijd artefactensites). Na voltooiing van elke fase in het vooronderzoek wordt afgewogen of verder vooronderzoek noodzakelijk is en wat de aard van dat vooronderzoek is. Na iedere fase in het vooronderzoek volgt verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek onvoldoende informatie gegenereerd is om:

- de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven.
- een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen.
- een plan van aanpak voor een archeologische opgraving op te maken.
- een plan van aanpak voor een behoud in situ op te maken.

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria, aangezien het doel van een archeologisch vooronderzoek immers is om met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bovenstaande informatie te kunnen leveren:

- Is het mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het nuttig deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het overdreven schadelijk voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Vraagstelling:

- Kan de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende gestaafd worden?
- Zijn er archeologisch relevante sites aanwezig?
- Wat is het wetenschappelijk potentieel van de aanwezige sites?
- Moeten er bijkomende maatregelen genomen worden omwille van eventuele aanwezige sites?
- Maak een plan van aanpak op voor een eventueel vervolgonderzoek.
- Kunnen maatregelen voorgesteld worden voor een eventueel behoud in situ van een aanwezige archeologische site? Hoe kunnen deze maatregelen afgedwongen en gecontroleerd worden?

Randvoorwaarden:

Niet van toepassing.

1.1.4 Beschrijving geplande werken

Huidige situatie:

Het projectgebied is momenteel onbebouwd. Het projectgebied is deels in gebruik als weide en het oostelijk deel is bebost (Fig. 1.4).

Fig. 1.4: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied.

Geplande werken:

Op basis van informatie van de initiatiefnemer bestaan de geplande werken uit een verkaveling van het terrein in vijf bouwloten (Fig. 1.5 - Fig. 1.8).² Hier zullen vijf ééngezinswoningen met tuin en parkeergelegenheid op gebouwd worden. De bouwheer voorziet geen ondergrondse verdieping. De woningen worden vorstvrij gefundeerd, in de praktijk wordt hier rekening gehouden met een verstoring van ca. 80 cm onder het huidige maaiveld. Om de nieuwe wijk te verbinden met de openbare weg zal er een weg met nutsvoorzieningen zoals riolering voorzien worden. Op het terrein zal ook nog één wadi gerealiseerd worden.

Conform de regelgeving wordt in het geval van een verkaveling uitgegaan van een algehele verstoring van de bodemopbouw.

² Alle bouwplannen werden ter beschikking gesteld door de initiatiefnemer. Om de leesbaarheid van alle plannen te bevorderen, worden deze ook digitaal in bijlage meegeleverd. Alle tot nu toe beschikbare informatie wordt vermeld in de archeologienota.

Fig. 1.5: Ontwerpplan van de geplande werken.³

Fig. 1.6: Rioleringsplan⁴.

³ © Initiatiefnemer, origineel in bijlage.

⁴ © Initiatiefnemer, originele in bijlage.

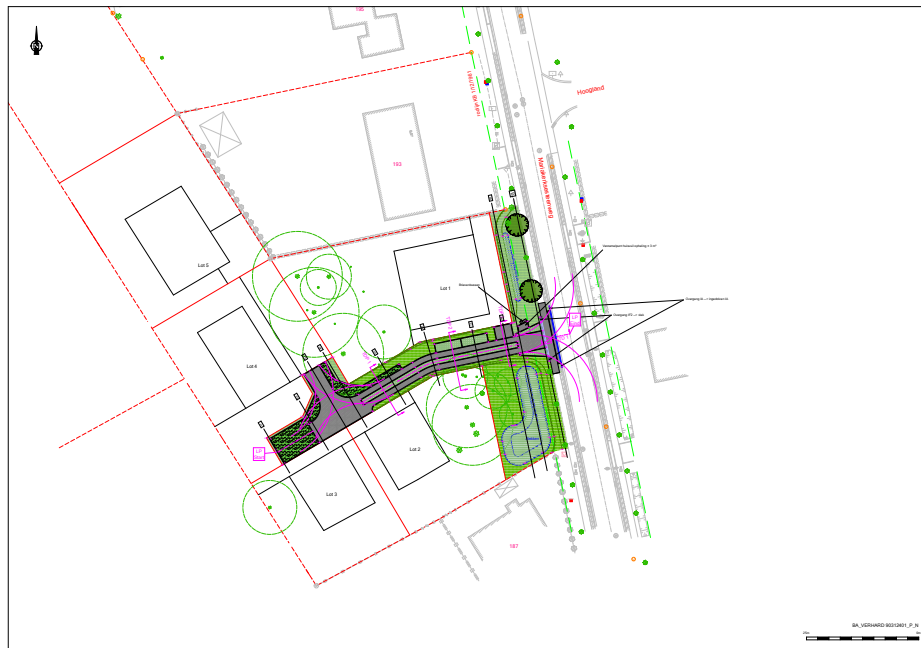

Fig. 1.7: Wegenis⁵.

Fig. 1.8: Beplanting⁶.

⁵ © Initiatiefnemer, originele in bijlage.

⁶ © Initiatiefnemer, originele in bijlage.

1.1.5 Werkwijze

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens van DOV (digitale ondergrond Vlaanderen) onderzocht via QGIS. Van het tot nog toe uitgevoerde historisch en heemkundig onderzoek is een stand van zaken opgemaakt met betrekking tot het onderzoeksgebied op basis van de beschikbare publicaties. Het historisch kaartmateriaal dat beschikbaar is op Geopunt werd via QGIS gegeorefereerd geraadpleegd. Eventueel bijkomend aardkundig en historisch kaartmateriaal werd online (o.a. DOV, Cartesius) onderzocht en indien relevant gegeorefereerd in QGIS ingeladen.

Het belangrijkste beschikbare historische kaartmateriaal werd geraadpleegd om de geschiedenis van het grondgebruik gedurende de laatste eeuwen zo goed mogelijk na te gaan. Deze informatie kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel aanwezige bodemarchief en de bewaring ervan. Bijkomend archiefonderzoek is niet uitgevoerd omdat uit de analyse van het historisch kaartmateriaal geen grondgebruik naar voor komt dat dit noodzakelijk maakt. Een grondige studie van de beschikbare archivalische bronnen kan wel bijkomende informatie aandragen voor de middeleeuwse geschiedenis van het onderzoeksgebied, maar een dergelijk onderzoek is van een dusdanige omvang dat dit niet past binnen een archeologienota.

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied

Deze paragraaf overloopt kort de landschappelijke context van het projectgebied, met aandacht voor de aardkundige en hydrografische situering, de fysisch-geografische context en bodemgesteldheid.

Het projectgebied bevindt zich ten noorden van de dorpskern van Drongen, een deelgemeente van Gent. Geo-archeologisch gezien behoort de omgeving tot de Vlaamse zandstreek. Lokale dekzanden kenmerken de koutergebieden. Het zijn zwak golvende open landschapsvormen die de interfluviale zones beheersen. Het voornaamste koutergebied ligt op de waterscheidingslijn tussen de Kale en de Leie. Naar het zuiden toe gaat deze kouter op vele plaatsen met een steile rand over in de alluviale Leievlakte (Fig. 1.9). Naar het noordwesten loopt hij geleidelijk uit in het landschap van de pleistocene dekzanden. De gemiddelde hoogteligging op de kouters is ca. 10 m TAW.⁷ Het projectgebied ligt op zo een kouter met hoogtewaarden die fluctueren tussen 9 m TAW in het westelijke deel en 10,5 m TAW in het oostelijke deel van het projectgebied. Het projectgebied loopt lichtelijk van oost naar west af (Fig. 1.9 & Fig. 1.11).

De afwatering van het gebied gebeurde via de Rietgracht, maar in de tweede helft van de 20ste eeuw werd de Ringvaart uitgegraven op enkele meters ten oosten van het terrein. Hydrografisch gezien behoort de omgeving tot het stroomgebied van de Schelde. Interessant is vooral het gebied ten oosten van de Ringvaart. Wanneer de quartairgeologische kaart (fig. 1.13), de bodemkaart (Fig. 1.14) en de

⁷ Sys & Vandenhoudt 1963, 15-17.

Ferrariskaart (fig. 1.17) hier op grotere schaal worden weergegeven, is te zien dat de Rietgracht ter hoogte van een oude meander van de Leie loopt. De quartairgeologische kaart geeft hier alluviale afzettingen (toevoeging a aan de code) weer en de bodemkaart natte bodems zonder profielontwikkeling (-p), met lokaal ook veenvorming. Op de Ferrariskaart zijn hier door een lusvormige waterloop begrensde weilanden te zien.

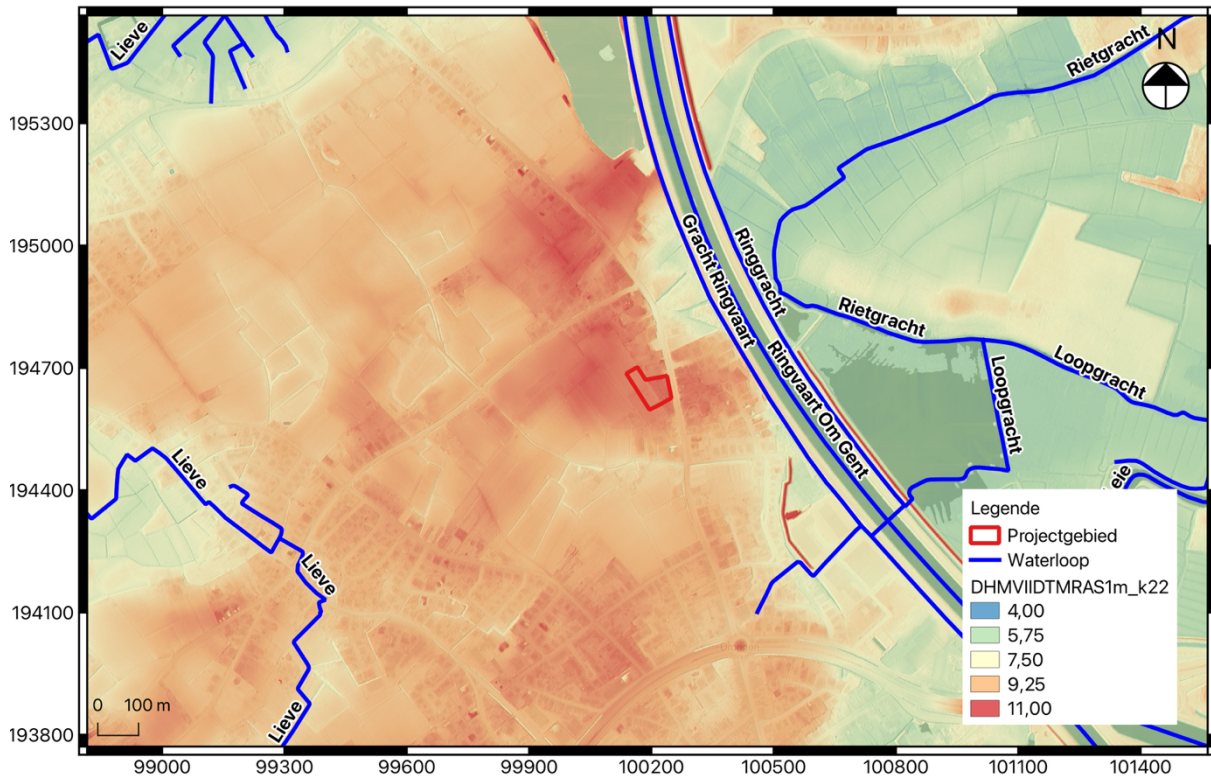

Fig. 1.9: Digitaal Hoogtemodel met aanduiding van het projectgebied.

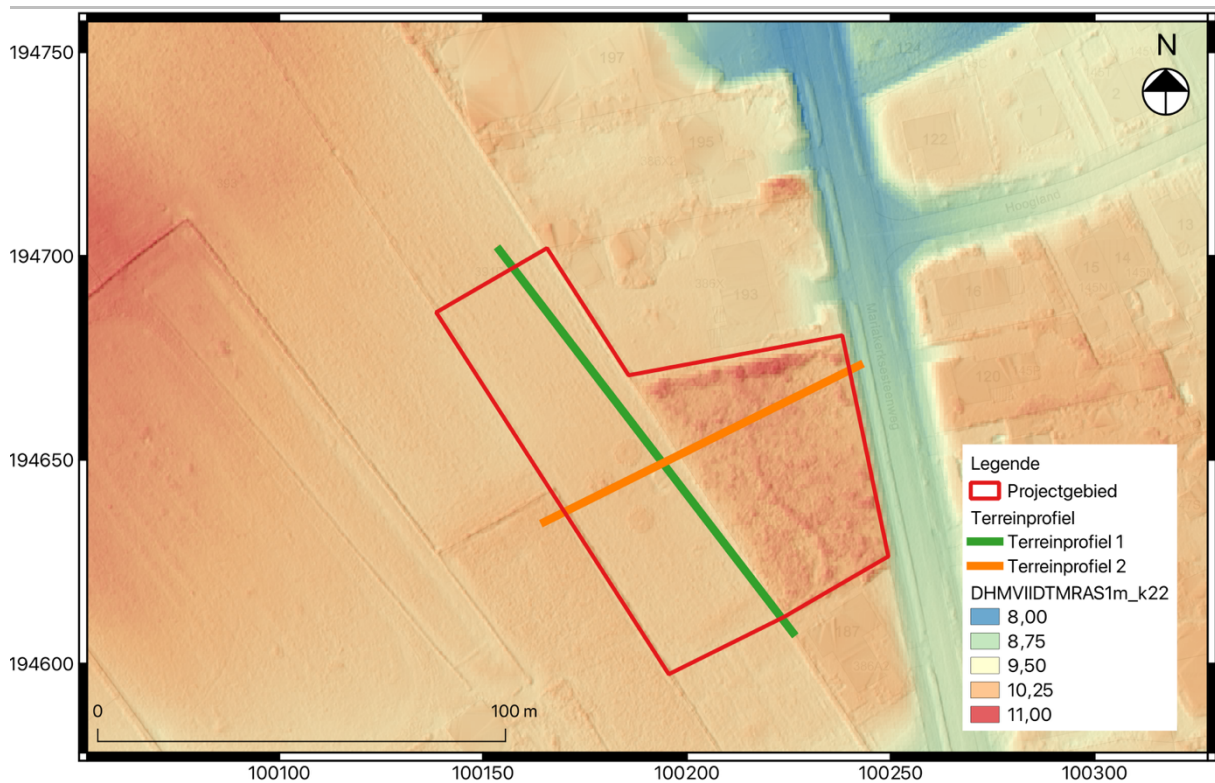

Fig. 1.10: Detail van het DHM met aanduiding van de terreinprofielen en het projectgebied.

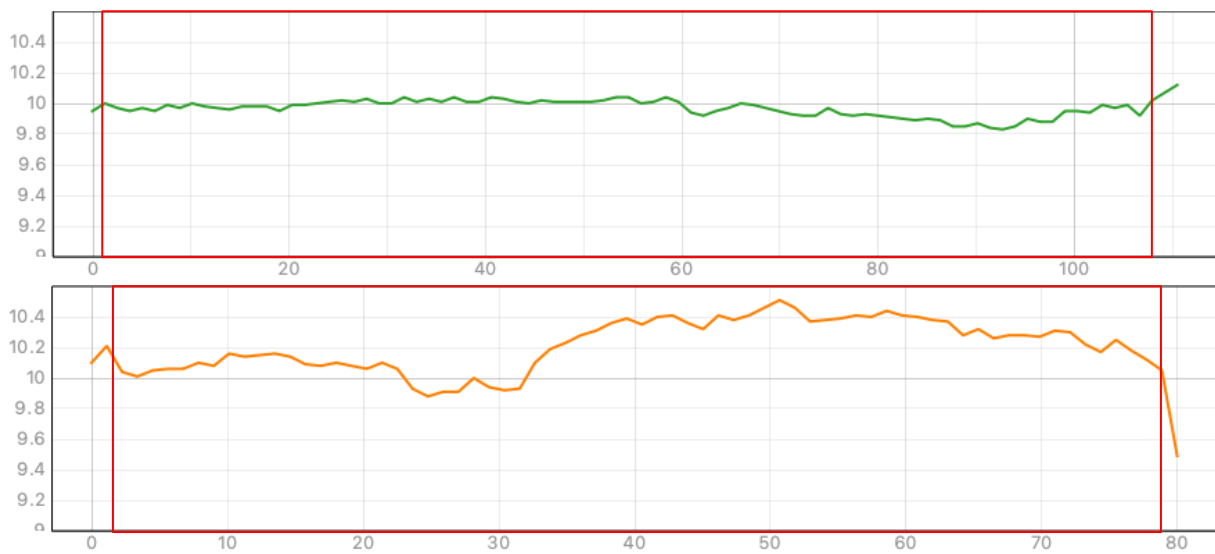

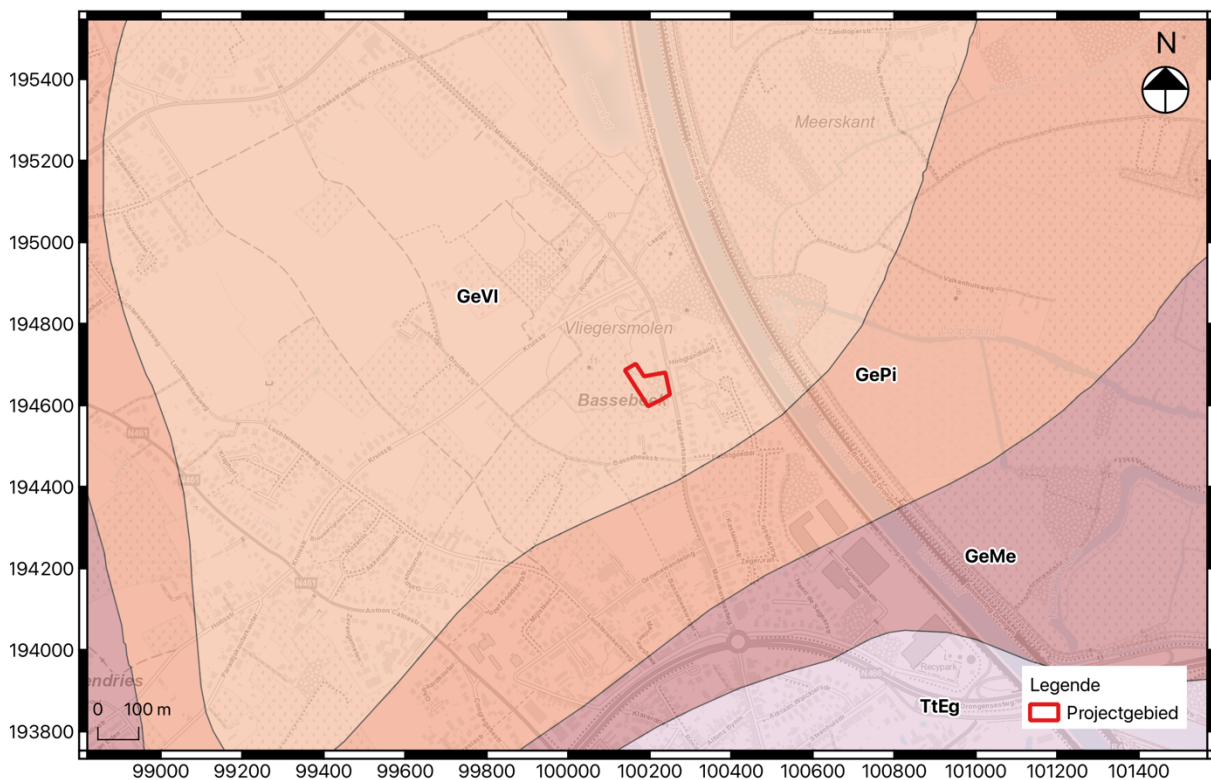
Fig. 1.11: Terreinprofielen (boven N-Z, onder W-O) met aanduiding van het projectgebied.

Het geologisch substraat van het onderzoeksgebied is opgebouwd uit de formatie van Gentbrugge, uit het vroeg-eoceen (54,8 – 49,0 Ma). Hieronder staan de verdere voor het projectgebied beschikbare gegevens opgesomd volgens www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be.

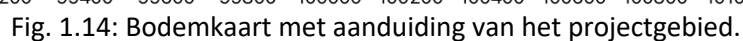
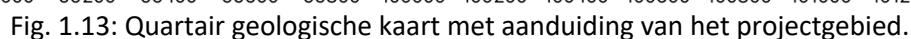
Op de tertiair geologische kaart (Fig. 1.12) ligt het projectgebied ter hoogte van het Lid van Vlierbeke. Het Lid van Vlierbeek bestaat uit groen tot grijsgroen fijn zand dat soms kleihoudend is en plaatselijk dunne zandsteenbankjes. Het sediment is glauconiet- en glimmerhoudend.

Op de quartair geologische kaart (Fig. 1.13) valt het projectgebied in een zone die met code 3 is aangeduid. Dit staat voor een combinatie van verschillende afzettingen. Bovenaan komen mogelijk eolische afzettingen (zand tot silt) van het weichseliaan (laat-pleistoceen) of het vroeg-holoceen (ELPw) voor. In het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen werd hierbij zand tot zandleem afgezet. Deze sedimenten kunnen samen met quartaire hellingsafzettingen voorkomen of hierdoor vervangen worden (HQ). Hieronder zitten dan fluviatile afzettingen van het weichseliaan (FLPw).

De bodemkaart (Fig. 1.14) toont Sbc-gronden ter hoogte van het projectgebied. Dit zijn droge, niet gleyige, lemige zandbodems met een sterk gevlekte textuur (bij lemige sedimenten) of een verbrokkelde textuur B horizont (bij zandige sedimenten).

1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied

Het projectgebied bevindt zich in Basbeke, een laatmiddeleeuws gehucht bij Drongen waarover verder niets gekend is. In de omgeving van Drongen zijn vondsten bekend vanaf de prehistorie ter hoogte van Baarlelevelde en Halewijn. Archeologische vondsten bevestigen ook menselijke aanwezigheid in de Gallo-Romeinse periode, maar de oudste vermelding van het dorp dateert uit 820-822 als Trucinas. De heerlijkheid behoorde oorspronkelijk toe aan de graven van Vlaanderen en vanaf de 11de eeuw aan het huis van Aalst. Nadien kwam deze in bezit van de heren van Kortrijk. De rechten van de heerlijkheid, afhankelijk van de Kasselrij van de Oudburg van Gent, waren vanaf de 13de eeuw gemeenschappelijk bezit met de heren van Deinze. In 1786 werd graaf Jean-Baptiste d'Hane-Steenhuysse de laatste bezitter van de heerlijkheid. Tot in de 20ste eeuw bleef Drongen haar landelijk karakter behouden, met een gespreide bebouwing van hoeven en kastelen. In 1832 zorgde de aanleg van de spoorlijn Gent-Brugge voor een lichte bevolkingstoename. Pas in de tweede helft van de 20ste eeuw nam de bevolking in grotere mate toe met de aanleg van de autosnelweg en de opening van de Ringvaart.⁸

De oudste kaart die beschikbaar is voor het projectgebied is een militaire kaart uit 1678 (Fig. 1.15) met daarop de aanduiding van het Frans belegeringskampement tijdens het beleg van Gent van 2 tot 13 maart 1678 dat plaatsvond tijdens de Hollandse Oorlog (1672-1679). Hierop is te zien dat het projectgebied zich ter hoogte van het Frans kampement bevindt.⁹

Op een militaire kaart uit 1744 (Fig. 1.16) is te zien dat het projectgebied zich, tijdens de Oostenrijkse successieoorlog (1740-1748) op 15 oktober 1744 tussen het kampement van de Britse en Hannoveraanse troepen bevond.

Op de Ferrariskaart (1777) (Fig. 1.17) is het oorspronkelijke landschap goed af te lezen. De voorloper van de Mariakerksesteenweg is reeds herkenbaar. Het projectgebied is onbebouwd en in gebruik als akkergrond. Op de 19de -eeuwse Atlas der Buurtwegen, Vandermaelenkaart en Popp-kaart (Fig. 1.18- Fig. 1.20) is een gelijkaardig beeld te zien. Er vindt een percelering van de gebieden plaats maar het projectgebied is nog steeds onbebouwd.

Op de luchtfoto van 1971 en 2000-2003 (Fig. 1.21-1.22) is te zien dat het volledige oostelijke deel van het terrein bebost is. Het westelijk deel van het terrein is in gebruik als akker/weideland. Op de luchtfoto van 2000-2003 is te zien dat er zich een constructie stal/trog op het terrein bevindt. Op de luchtfoto van 2014 (Fig. 1.23) is te zien dat het terrein in gebruik is als weideland. De luchtfoto's tonen dat het terrein een duidelijk agrarisch karakter heeft en deels in gebruik is als weide- en/of akkerland en deels bebost is. Dit blijft de situatie tot op heden.

⁸ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14006>

⁹ [https://nl.wikipedia.org/wiki/Beleg_van_Gent_\(1678\);](https://nl.wikipedia.org/wiki/Beleg_van_Gent_(1678);)
<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/225562>

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

Fig. 1.15: Militaire kaart uit 1678 met aanduiding van het projectgebied.¹⁰

¹⁰ <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8494224w.r=Siege%20Gand?rk=150215;2>

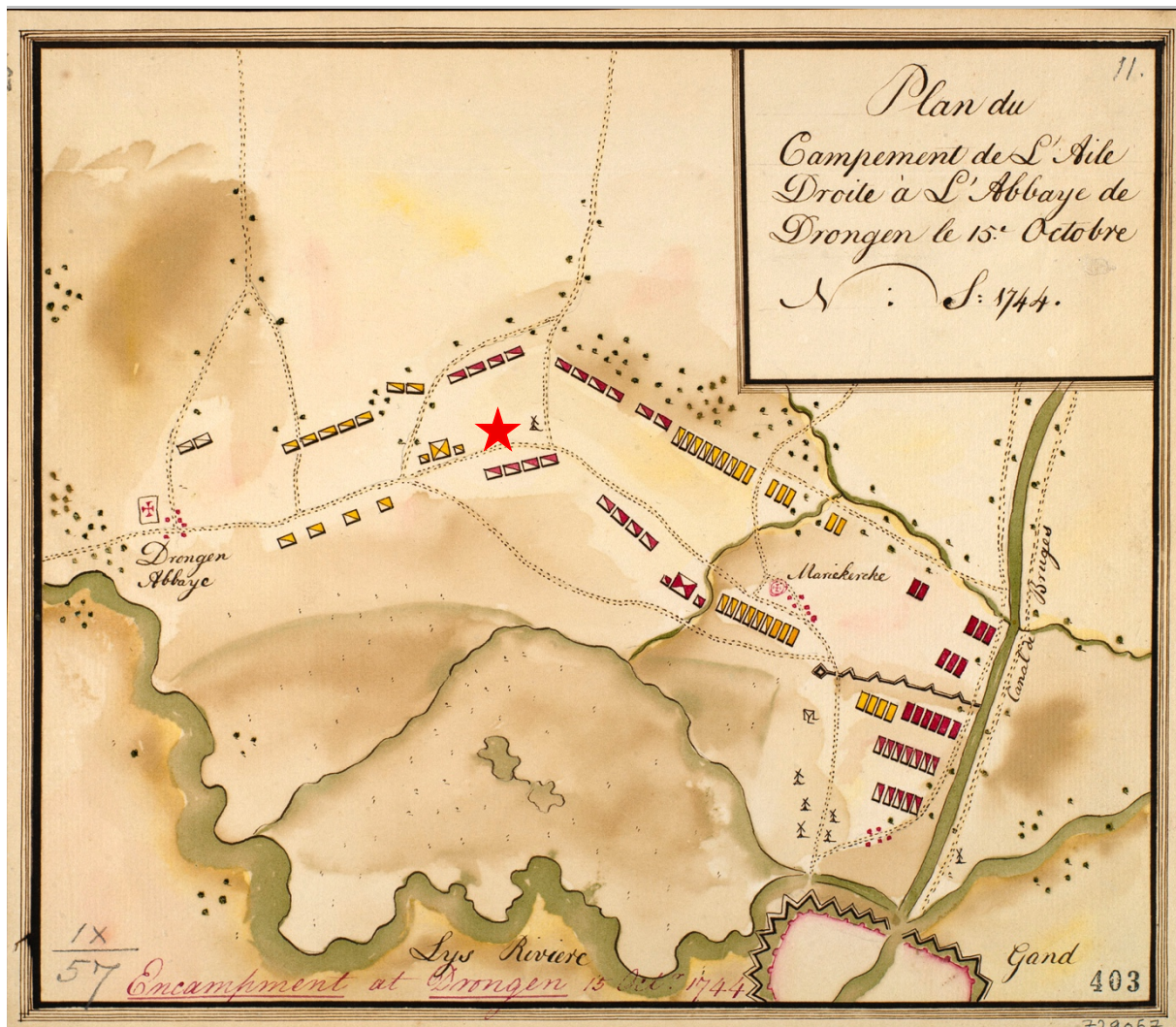

Fig. 1.16: Militaire kaart uit 1744 met aanduiding van het projectgebied.¹¹

¹¹ <https://militarymaps.rct.uk/war-of-the-austrian-succession-1740-8/map-of-encampment-at-drongen-1744-drongen-flanders-belgium-51deg0302n-03deg3923e-0>

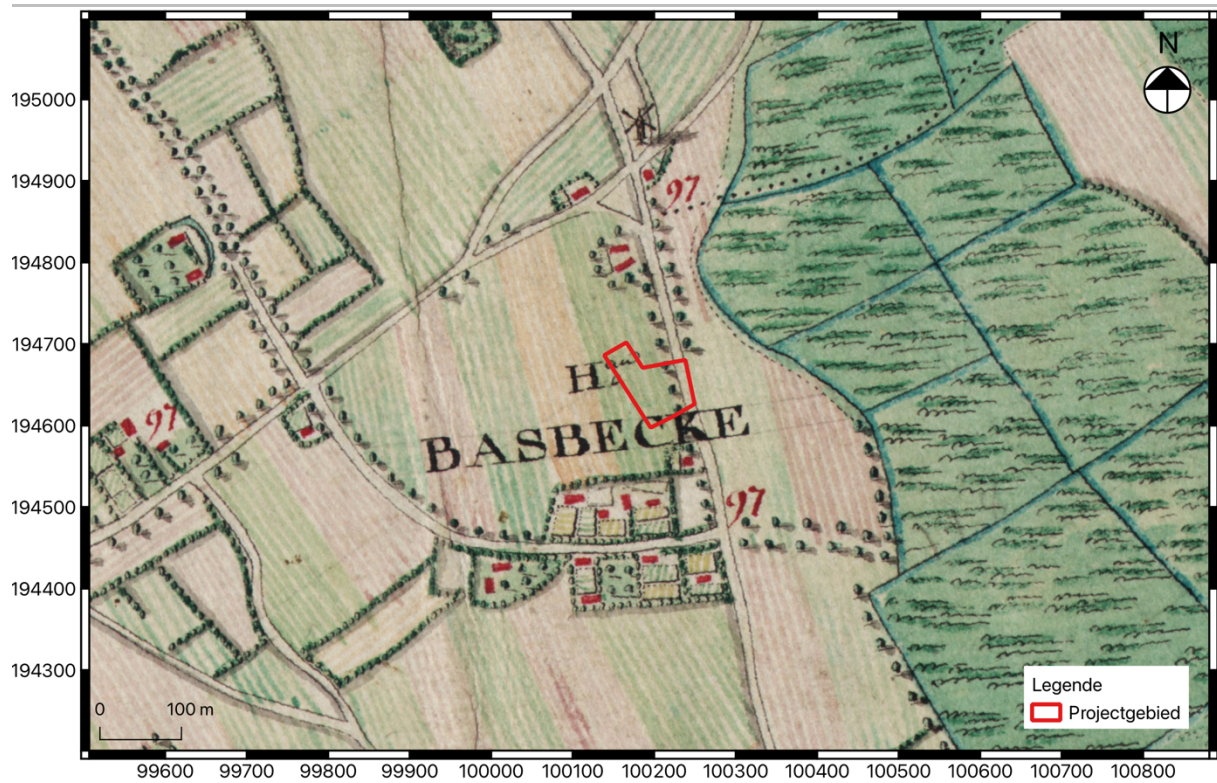

Fig 1.17: Uittreksel uit de Ferrariskaart (1777) met situering van het projectgebied.

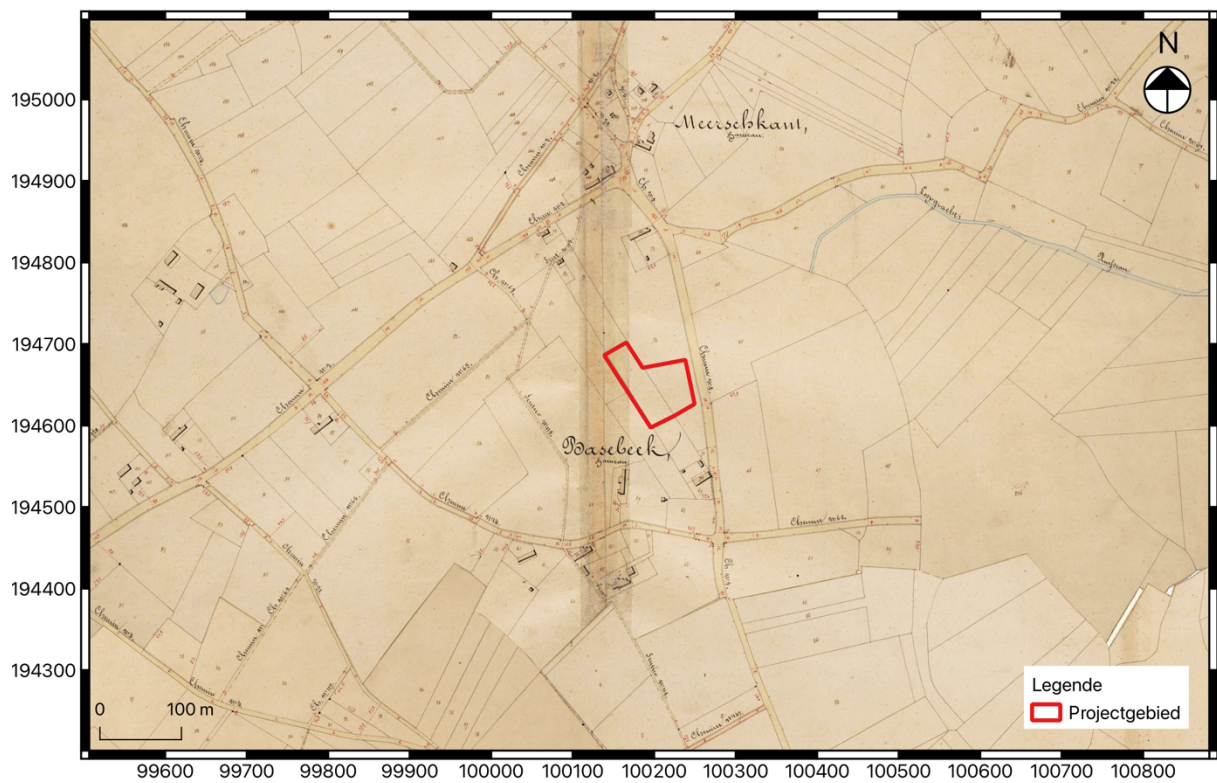

Fig. 1.18: Uittreksel uit de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) met situering van het projectgebied.

Archeologienota: De geplande verkaveling aan de Mariakerksesteenweg 189 te Drogen

Fig. 1.19: Uittreksel uit de Popp-kaart (1842-1879) met situering van het projectgebied.

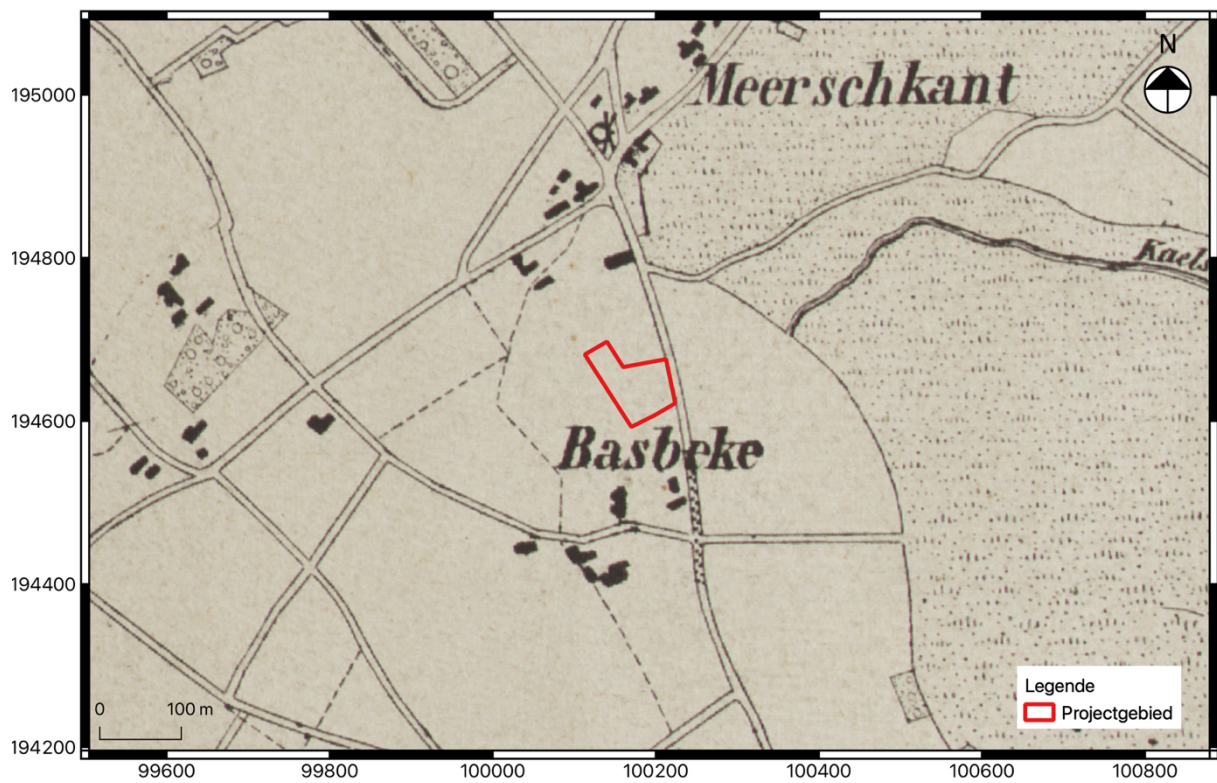

Fig. 1.20: Uittreksel uit de Vandermaelenkaart (1846-1854) met situering van het projectgebied.

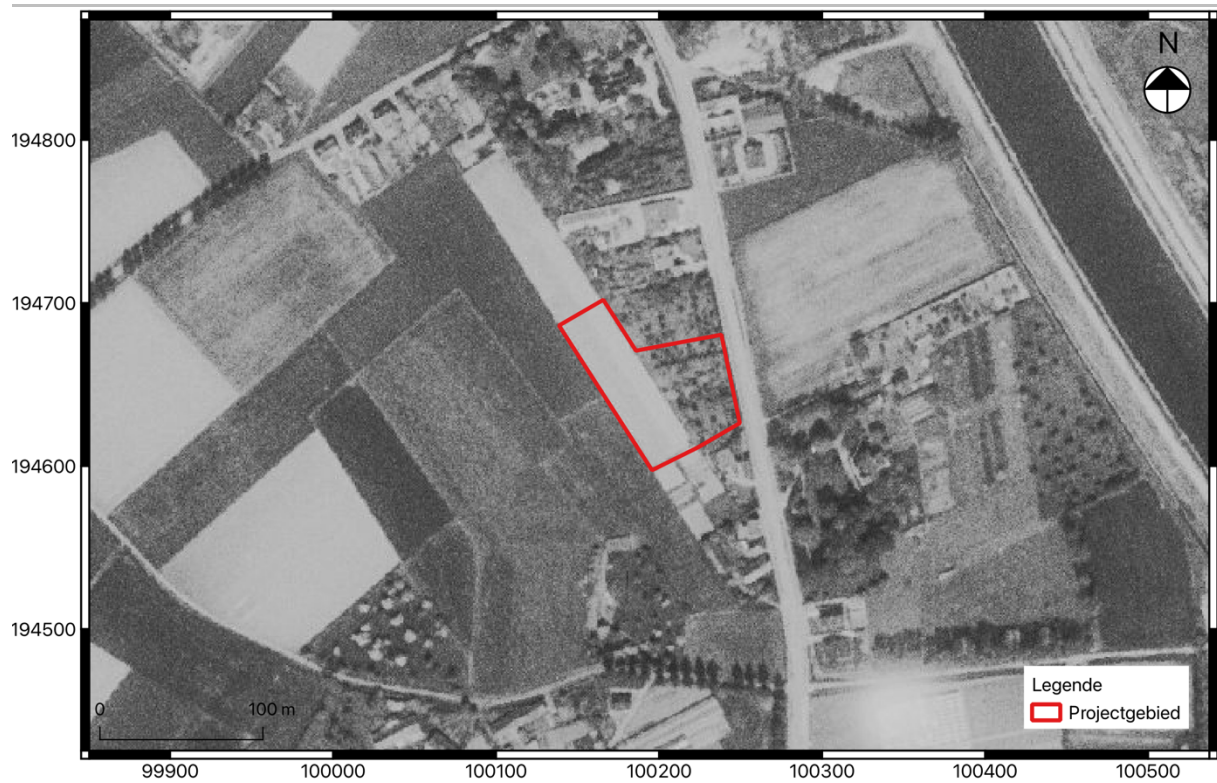

Fig. 1.21: Uittreksel uit de topografische kaart van 1981 met situering van het projectgebied.

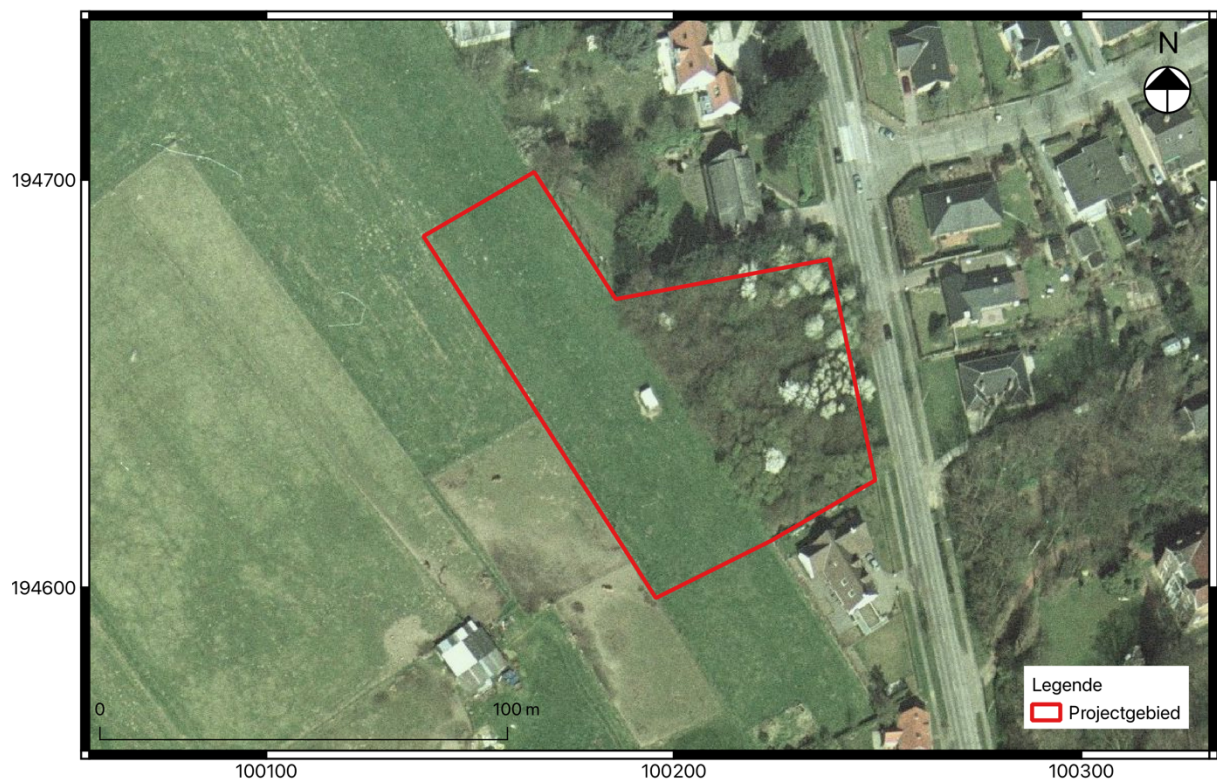

Fig. 1.22: Luchtfoto van 2000-2003 met situering van het projectgebied.

Fig. 1.23: Luchtfoto van 2014 met situering van het projectgebied.

1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied

Voor een terrein langs de Mariakerksesteenweg ten noordoosten van het projectgebied, werd in 2022 een archeologienota opgesteld door Studiebureau Archeologie (**ID 23 080**). Op dit terrein werd de bouw van drie eengezinswoningen gepland. Door het hoog archeologisch potentieel werd een vervolgonderzoek in de vorm van landschappelijke boringen eventueel gevolgd door steentijdtraject en/ of proefsleuven voorgesteld.¹² Dit vooronderzoek werd in 2025 uitgevoerd door Monument – Vandekerckhove (**ID 34 643**). De landschappelijke boringen wezen op een positief resultaat en werden gevolgd door verkennende boringen. Deze verkennende boringen wezen op een intacte bodemopbouw en er werden ook verschillende archeologische indicatoren aangetroffen waaronder aardewerk, glas, leer, natuursteen, baksteen en houtskool. Echter waren er geen indicatoren voor een intacte steentijdsite. Het steentijdtraject werd dan ook niet verder gezet en er werd rechtstreeks overgegaan naar een proefsleuvenonderzoek. Uit dit proefsleuvenonderzoek kwamen geen relevante archeologische sporen aan het licht. Het terrein werd dan ook vrijgegeven.¹³

Op basis van kaartstudies werd ook het belegeringskampement van het beleg van Gent op de CAI geplaatst (**CAI 225 562**). Het gaat om het Frans belegeringskampement van het beleg van Gent dat plaatsvond van 2 tot 13 maart 1678, waarbij de stad na 6 dagen reeds werd ingenomen. Voor deze CAI locatie is een archeologische verwachting van metaalvondsten, tentkuilen, haarden, kookkuilen,

¹² Van Roy & De Raymaecker, 2022.

¹³ Verhaevert et al., 2025.

batterijkeuken, opslag en afvalkuilen, latrines en verdedigingslinies. Een deel van het projectgebied valt bovendien binnen deze CAI locatie.

Daarnaast bevinden zich vlak achter het projectgebied ook heel wat CAI locaties. Deze locaties zijn voornamelijk het resultaat van luchtfoto's. Interessant hierbij zijn de circulaire structuren. Dit zijn mogelijk locaties van grafheuvels¹⁴, waaronder drie uit de bronstijd¹⁵. Daarnaast worden ook nog verschillende kuilen vastgesteld maar hier is geen verdere informatie over de sporen¹⁶. **CAI 32 138** staat als luchtfotografie aangegeven, maar verwijst naar de vondst van fragmenten terra sigillata.

Voor terreinen aan de oostelijke kant van het projectgebied ter hoogte van de Mariakerksesteenweg zijn recent ook enkele archeologienota's geschreven.

In 2023 werd een archeologienota geschreven door BAAC, voor een terrein aan de Leegte, ten noordoosten van het projectgebied (**ID 26 857**). De werken omvatten de verkaveling van een terrein. Omdat het terrein een hoog potentieel had voor grondsporen werd een vervolgonderzoek in de vorm van landschappelijke boringen en/of proefsleuven voorgesteld. Deze landschappelijke boringen werden in juli 2023 uitgevoerd door BAAC. Uit de boringen bleek dat er een deels intacte bodem aanwezig was op verschillende delen van het terrein, waar eventuele grondsporen in bewaard konden blijven. Er werd geen verder steentijdonderzoek nodig geacht en dus werd geadviseerd om een proefsleuvenonderzoek te doen. Dit is tot op heden nog niet uitgevoerd.¹⁷ Het zuidelijke deel van het terrein werd op basis van het OVAM-archief op de GGA-kaart geplaatst.

In 2016 werd een archeologienota geschreven voor rioleringswerken en de heraanleg van een deel van de Mariakerksesteenweg (**ID 878**). Hoewel de omgeving archeologisch potentieel heeft, werd geen vervolgonderzoek geadviseerd. De geplande werken bleven beperkt tot reeds verstoorde zones en dieptes.¹⁸

In 2026 werd, voor een terrein aan de Pachtgoeddreef, ten zuidoosten van het projectgebied, een archeologienota geschreven, door Acke & Bracke (**ID 36 306**). Op dit terrein werd een verkaveling in 18 bouwloten gepland. Door het hoog archeologisch potentieel wordt een vervolgonderzoek voorgesteld in de vorm van een landschappelijk bodemonderzoek, eventueel gevolgd door een steentijdtraject, en/of een proefsleuvenonderzoek. Dit is tot op heden nog niet uitgevoerd.¹⁹

Ook in de ruimere omgeving rond het projectgebied zijn er heel wat archeologische locaties gekarteerd.

¹⁴ CAI 154 036, CAI 154 038 & CAI 154 034

¹⁵ CAI 200 501, CAI 206 506 & CAI 200 742

¹⁶ CAI 206 480 & CAI 206 481

¹⁷ Vander Cruyssen & Dewaele, 2023.

¹⁸ Bru 2016.

¹⁹ Acke et al., 2026.

Na een proefsleuvenonderzoek uit 2017 (**ID 7951**) (**CAI ID 222 057**) werd er een archeologische opgraving uitgevoerd ter hoogte van de geplande nieuwe begraafplaats aan de Mariakerksesteenweg (**CAI ID 990 529**), ten noorden van het projectgebied. In oktober 2019 werd het terrein onderzocht. Hierbij kwamen verschillende sporen aan het licht, gaande van bewonings- en begravingssporen uit de bronstijd, ijzertijd en Romeinse periode, tot sporen van een 18de-eeuws legerkamp. Er werden zeker drie Romeinse woningen aangetroffen, daterend van de 1ste tot de 3de eeuw.²⁰

CAI 32 139, ten oosten van het projectgebied, verwijst naar verschillende vondsten die in de omgeving werden gedaan rond Bourgoyen-Valkenhuis na een opgraving. Het gaat om vuurstenen artefacten uit het neolithicum, prehistorisch aardewerk, Romeins materiaal en enkele Frankische munten. Soms is er sprake van Romeinse graven, maar dit lijkt louter speculatief. **CAI 32 140**, ten noorden van het projectgebied, verwijst eveneens naar een vindplaats uit de metaaltijden en de Romeinse periode.

Ten zuiden van het projectgebied werden bij een opgraving sporen van een opperhof en gracht uit de late middeleeuwen gevonden maar geen neerhof (**CAI 32 151**). Daarnaast kwam er ook heel wat aardewerk aan het licht gaande van steengoed tot rood en grijs aardewerk.

Enkele locaties op de CAI zijn het gevolg van vooronderzoeken met en zonder ingreep in de bodem.

In 2021 werd door All-Archeo een landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuvenonderzoek uitgevoerd voor een terrein ter hoogte van de Mariakerksesteenweg 56 (**CAI 981 819**) (**ID 18 836**). Uit dit proefsleuvenonderzoek bleek dat er archeologische sporen aanwezig waren uit de nieuwe en nieuwste tijd, o.a. greppels, kuilen en muurresten. Vooral de sporen uit de nieuwste tijd waren te relateren aan recente bebouwing van het terrein.²¹

Ten westen van het projectgebied wijst **CAI 989 351** ook op enkele sporen die gevonden zijn na een proefsleuvenonderzoek (**ID 27 454**). Dit proefsleuvenonderzoek, uitgevoerd in 2023 door De Logi & Hoorne, bracht een aantal sporen aan het licht. Er werden vooral sporen uit de nieuwe of nieuwste tijd gevonden, in de vorm van grachten en greppels, kuilen en paalsporen.²²

Iets ten westen van deze locatie, ligt **CAI 984 327**. Deze locatie kwam tot stand na een proefsleuvenonderzoek in 2022 door De Logi & Hoorne (**ID 24 143**). Het sporenbestand bestond hier voornamelijk uit kuilen, en enkele greppel- en grachtsegmenten die dateren uit de nieuwe of nieuwste tijden, oudere sporen ontbraken.²³

In 2016 schreef de dienst stadsarcheologie van Gent een archeologienota voor Bourgoyen-Ossemers en Valkenhuisbos (**ID 111**) (**CAI 983 880**), ten oosten van het projectgebied. De geplande werken voorzagen in het kappen van bos, maar bleven verder beperkt in diepte, dus werd een behoud

²⁰ Swaen & Stroops, 2023.

²¹ Reyns & Kennis, 2021.

²² Hoorne et al, 2023.

²³ <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/984327>; Hoorne et al., 2022.

in situ voorgesteld. Er werd voorgesteld om een veldkartering uit te voeren, omdat in de omgeving al meermaals Romeins materiaal aan het licht was gekomen. Deze veldkartering werd uiteindelijk niet uitgevoerd, omdat na het rooien de bodem bedekt was met een dikke laag houtsnippers en een veldkartering niet meer mogelijk bleek.²⁴

In 2021 stelde het VEC een archeologienota op voor de heraanleg van de Antoon Catriestraat en de Boskeetstraat ten westen van het projectgebied (**ID 19 442**). De locatie had een archeologisch potentieel vanaf het paleolithicum en/of het mesolithicum door zijn landschappelijke ligging. Ook grondsporensites konden aanwezig zijn. De geplande werken grepen echter nauwelijks een impact zouden hebben en het terrein werd daarom vrijgegeven.²⁵

Aan de Valkenhuisweg werden bij een controle van werken bakstenen funderingen aangetroffen (**CAI 32 136**). Het is niet duidelijk hoe deze zich verhielden tot de bestaande hoeve.

Aan de Beekstraatrouter werden prehistorische vuurstenen artefacten gevonden (**CAI 32 145**). Meer naar het noordwesten lag het middeleeuwse kasteel De Motte (**CAI 32 142**), dat teruggaat op een vroegmiddeleeuwse motte. Ten westen van het projectgebied is er op enkele terreinen veldkartering uitgevoerd (**CAI 32 153**, **CAI 151 229** en **151 230**). Dit leverde lithische artefacten op (o.a. uit het neolithicum), evenals aardewerk uit de metaaltijden en de middeleeuwen.

Veruit de meeste meldingen in de CAI zijn het resultaat van de studie van luchtfoto's. Interessant hierbij zijn de locaties van grafheuvels uit de bronstijd.²⁶ Verder zijn er ook een aantal locaties van mogelijke grafheuvels vastgesteld.²⁷ Tweemaal wordt er verwezen naar een ongedateerde *enclosure*.²⁸ Verder zijn er een aantal plaatsen waar kuilen werden vastgesteld, maar verdere informatie over de sporen ontbreekt.²⁹ Er is ook nog een middeleeuwse site met walgracht vastgesteld (**CAI 206 472**), een omwalling (**CAI 206 474**) en een locatie met ongedateerde nederzettingssporen (**CAI 206 503**). De overige records bevatten geen informatie over een periode of de aard van de vindplaats.³⁰

Tot slot werden in de ruime omgeving nog enkele archeologienota's opgesteld die nog uitgevoerd moeten worden.

In 2026 werd, voor een terrein ter hoogte van de Koninginnelaan 2-3, een archeologienota opgesteld door All-Archeo (**ID 35 955**). De ontwikkeling van de site wordt in verschillende fasen opgedeeld. Voor deze, de eerste fase, worden een aantal gebouwen gesloopt en wordt een nieuw gebouw opgericht. Omdat het onderzoeksgebied mogelijk archeologisch potentieel had werd een vervolgonderzoek

²⁴ Stoops 2016.

²⁵ Aluwé 2021.

²⁶ CAI 200 491, 200 500, 200 501, 200 742, 206 500, 206 501, 206 506 en 206 507.

²⁷ CAI 154 027, 154 028, 154 030, 154 031, 154 034, 154 036 en 164 039.

²⁸ CAI 206 463 en 206 504.

²⁹ CAI 206 465, 206 468, 206 469, 206 480, 206 481, 206 484, 206 485, 206 486, 206 489 en 206 505.

³⁰ CAI 206 464, 206 483, 206 488 en 206 502.

voorgesteld. Dit vervolgonderzoek bestaat uit een landschappelijk bodemonderzoek, eventueel gevolgd door een steentijdtraject en/of proefsleuvenonderzoek.³¹

In 2022 behandelde TEC een dossier aan het recyclagepark van Drongen (**ID 21 366**). Het projectgebied lag aan de rand van een opgevolde paleogeul en in een gradiëntzone met de vallei van de Leie. De omgeving heeft ook een hoog potentieel voor grondsporensites. Er werd een archeologisch vooronderzoek geadviseerd, bestaande uit een landschappelijk bodemonderzoek, eventueel een steentijdtraject en proefsleuven.³²

In 2024 werd een archeologienota opgesteld, voor een terrein aan de Antoon Cartriestraat 21-23, door All -Archeo (**ID 29 239**). Voor dit terrein werd de sloop van de toenmalige bebouwing voorzien en de bouw van een nieuw restaurant, met verharding rondom. Aangezien het terrein een archeologisch potentieel had werd een vervolgonderzoek geadviseerd. Dit vervolgonderzoek bestond uit een proefsleuvenonderzoek en is tot op heden nog niet uitgevoerd.³³

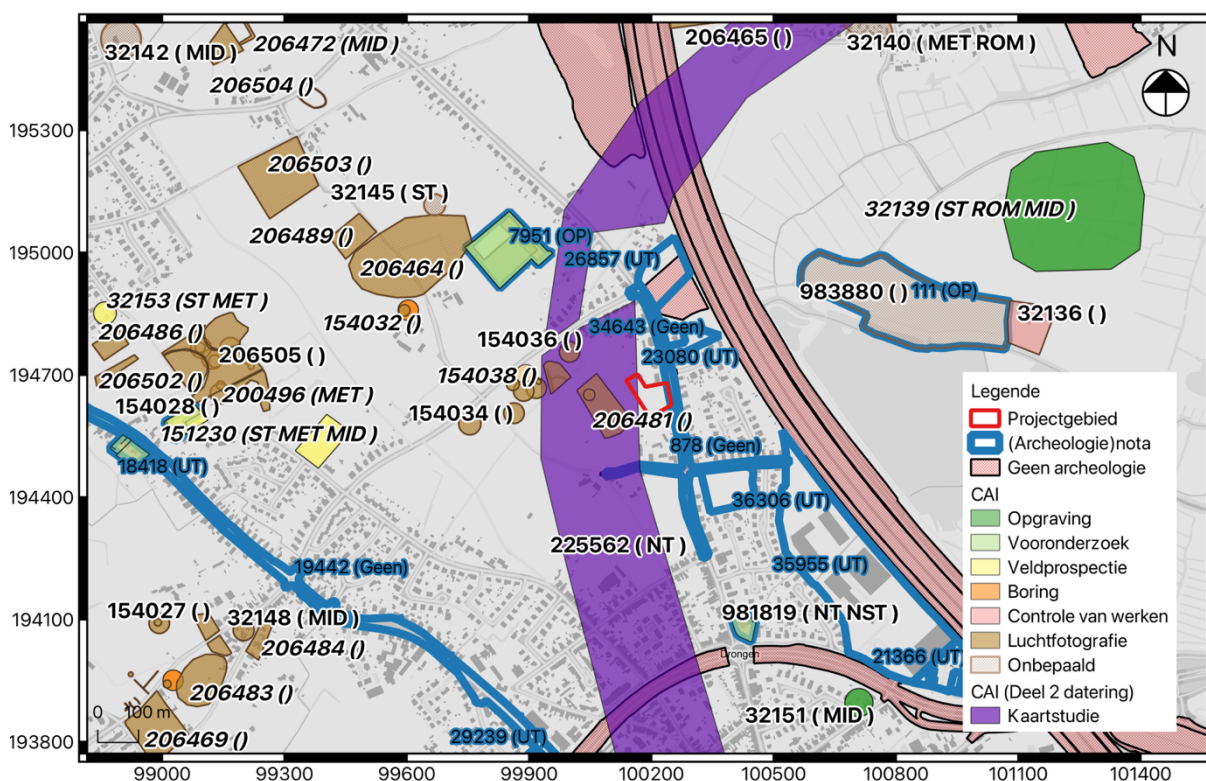

Fig. 1.24: Uittreksel uit de CAI met situering van het projectgebied.

³¹ Reyns, 2026.

³² Bigonzi, Doucet & Decramer 2022.

³³ Reyns, 2024.

1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Aan de Mariakerksesteenweg 189 is de verkaveling van een terrein in vijf bouwloten gepland. Het bureauonderzoek toonde aan dat het terrein echter in een archeologisch erg interessante omgeving ligt.

Landschappelijk en bodemkundig is het terrein gunstig gelegen. Het terrein is gelegen op een hoger gelegen gedeelte van het landschap, maar toch in de buurt van open water. Het DHM, de quartairgeologische kaart, de bodemkaart en de Ferrariskaart wijzen op de aanwezigheid van een oude meander van de Leie ten oosten van het projectgebied. Het projectgebied ligt op iets hoger terrein, waar ook drogere gronden gekarteerd worden. Deze factoren wijzen erop dat het projectgebied waarschijnlijk een erg aantrekkelijke locatie vormde voor menselijke activiteit vanaf het paleolithicum.

Het bureauonderzoek toonde verder ook aan dat het terrein in een archeologisch erg interessante omgeving ligt. Een deel van het terrein valt binnen de CAI locatie die wijst op het belegeringskampement van het Beleg van Gent uit 1678. Luchtfotografie bracht dan weer de locatie van verschillende grafheuvels, waaronder een aantal uit de bronstijd, op ca. 200m ten westen van het projectgebied, aan het licht. Bij veldkartering en vondstmeldingen werden ook verschillende restanten uit de metaaltijden en de Romeinse periode gerapporteerd. Ook vondsten uit het neolithicum zijn in de omgeving aanwezig. Op ca. 360 m ten noordwesten van het projectgebied werd enkele jaren geleden begravings- en bewoningssporen van de bronstijd, ijzertijd en Romeinse tijd teruggevonden, waaronder een grafcirkel uit de bronstijd en een nederzetting uit de Romeinse periode. Daarnaast werden hier ook nog sporen, o.a. zitkuilen en haardkuilen, van een 18de -eeuws kampement opgegraven.

Historische kaarten vanaf de 17de eeuw tonen dat het projectgebied onbebouwd en als akkergebied in gebruik was en dat het projectgebied gelegen is bij het Frans kampement uit 1678 en tussen het Brits en Hannovers kampement uit 1744.

Op basis van het bureauonderzoek kan geconcludeerd worden dat het projectgebied een hoog archeologisch potentieel heeft voor zowel prehistorische artefactensites als grondsporensites vanaf het neolithicum tot de nieuwe tijd.

1.2.5 Synthese

Volgende onderzoeksvragen werden opgesteld:

Kan de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende gestaafd worden?

De hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site kan op dit moment niet afdoende gestaafd worden voor het volledige terrein.

Zijn er archeologisch relevante sites aanwezig?

Op dit moment kan niet bevestigd worden dat er archeologische relevante sites aanwezig zijn.

Wat is het wetenschappelijk potentieel van de aanwezige sites?

Een deel van het projectgebied valt binnen de CAI locatie van het kampement van het Beleg van Gent (1678). Historische kaarten wijzen erop dat het projectgebied zich ook tussen het kampement van de Britse en Hannoverse troepen uit 1744 bevond. Daarnaast zijn er veel vondstmeldingen en vermoedens op basis van luchtfoto's in de omgeving van de aanwezigheid van onder andere grafheuvels uit de bronstijd, kuilen en enclosures. Tot op heden werd er in de directe omgeving van het projectgebied nog maar één site archeologisch opgegraven, hier kwamen verschillende sporen van de bronstijd tot de Romeinse tijd aan het licht. Bovendien werden bij deze opgraving ook zitkuilen en haardkuilen van een 18de-eeuws kampement gevonden. De landschappelijke ligging maakt dat er een archeologisch potentieel is vanaf het paleolithicum.

Ten noordoosten van het projectgebied aan de overkant van de straat werd al een vooronderzoek uitgevoerd maar dit zonder positief resultaat. Verder onderzoek zal dan ook sowieso bijdragen aan het verder in kaart brengen van de archeologie in de regio rond Drongen.

Moeten er bijkomende maatregelen genomen worden omwille van eventuele aanwezige sites?

Niet van toepassing.

Maak een plan van aanpak op voor een eventueel vervolgonderzoek.

Zie hoofdstuk 2.

Kunnen maatregelen voorgesteld worden voor een eventueel behoud in situ van een aanwezige archeologische site? Hoe kunnen deze maatregelen afgedwongen en gecontroleerd worden?

De geplande werken bestaan uit een verkaveling van het terrein in vijf loten. Bij een verkaveling moet uitgegaan worden van een totaalverstoring. Het aanpassen van de plannen om zo een behoud in situ te bewerkstelligen behoort binnen het huidige project niet tot de mogelijkheden.

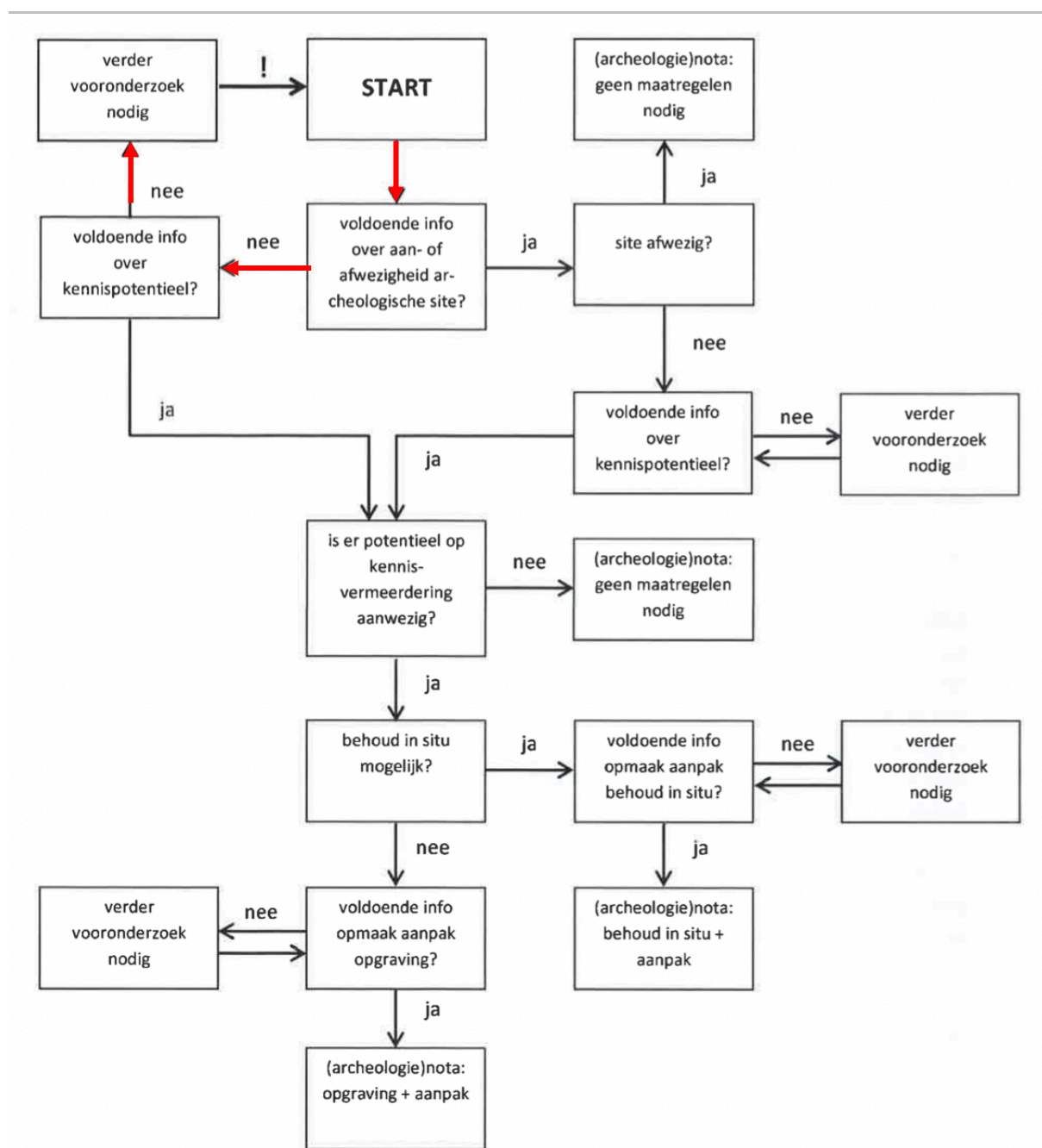

Fig. 1.25: Procesverloop voor het projectgebied gevisualiseerd binnen de beslissingsboom bij de afweging over de noodzaak tot verder archeologisch onderzoek.³⁴

³⁴ Code Goede Praktijk 5.2

Bibliografie

Literatuur

ACKE B., BRACKE M. & WYNS G., 2026: *Archeologienota Drongen Pachtgoeddreef*, Moerbeke-Waas.

ALUWÉ K. 2021: *Catriestraat N461, Gent*, Geel.

BIGONZI V., DOUCET A. & DECRAMER W. 2022: *Archeologienota vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, Drongen – recyclagepark, Sint-Truiden*.

BRU A. 2016: *Drongen Mariakerksesteenweg 2016J148*, Gent.

HOORNE J., MALFLIET L. & DE LOGI A., 2022: *DL&H-Nota: Drongen-Antoon Catriestraat 125*, Adegem.

HOORNE J., MALFLIET L. & DE LOGI A., 2023: *DL&H-Nota: Drongen-Luchterenkerkweg*, Adegem.

REYNS N. & KENNIS J., 2021: *Nota: Drongen (Gent) – Mariakerksesteenweg 56*, Bornem.

REYNS N., 2024: *Archeologienota: Drongen (Gent) – Antoon Catriestraat 21-23*, Bornem.

REYNS N., 2026: *Archeologienota: Drongen – Koninginnelaan 2-3 fase 1*, Bornem.

STOOPS G. 2016: *Drongen, Bourgoyen-Ossemeersen, Valkenhuisbos*, Gent.

SWAELEN C. & STOOPS G., 2023: *“Gent, Drongen Mariakerksesteenweg, begraafplaats”, Eindverslag-archeologische opgraving 2019H271*, Gent.

SYS CH. & VANDENHOUDT H. 1963: *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Gent 55W*, Brussel.

VAN ROY J. & DE RAYMAEKER A., 2022: *Archeologienota: De geplande woningbouw aan de Mariakerksesteenweg te Drongen*, Tienen.

VANDER CRUYSSSEN M. & DEWAELE L., 2023: *Archeologienota Drongen, Leegte*, Evergem.

VERHAEEVERT K., PLATTEAU R. & DECROCK L., 2025: *Nota verslag van resultaten landschappelijk bodemonderzoek, verkennend booronderzoek en proefsleuvenonderzoek Drongen – Mariakerksesteenweg (prov. Oost-Vlaanderen)*, Ingelmunster.

VERMEIRE S., DE MOOR G. & ADAMS R. 2000: *Quartaairgeologische kaart van België, Vlaams Gewest, Verklarende tekst bij het Kaartblad (22) Gent (1/50 000)*, Brussel.

Websites

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/14006>

<https://onderzoeksbalans.onroerenderfgoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

www.agiv.be

www.dov.vlaanderen.be

www.geopunt.be

<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b8494224w.r=Siege%20Gand?rk=150215;2>

<https://militarymaps.rct.uk/war-of-the-austrian-succession-1740-8/map-of-encampment-at-drongen-1744-drongen-flanders-belgium-51deg0302n-03deg3923e-0>

